

NAPOMENE AUTORA

Vjesnik je 4. svibnja 2011. godine objavio riječi predsjednika HAZU Zvonka Kusića: „Mi nismo politička stranka. Što bi bilo s Akademijom da se u ovih 150 godina miješala u politiku i pridruživala se nekim strujama? Mi smo savjest nacije i moramo joj osigurati relevantne stavove prema svim problemima“. Postoji obilje dokaza da je Akademija tijekom svoje povijesti kreirala neznanstvene i zauzimala izrazito političke stavove, prvenstveno o slavenskom podrijetlu Hrvata. Genetička otkrića to nepobitno potvrđuju. Akademija je pomogla prihvaćanju slavenstva i jugoslavenstva u smislu srodnosti onih naroda čiji jezici pripadaju skupini slavenskih jezika.

Nagli razvoj genetike, a posebno genetička otkrića na dijelu genoma koji se ne rekombinira, postali su nezaobilazni izvor za istraživanje prošlosti, ali i biološka činjenica koja se mora koristiti za preispitivanje dosadašnjih hipoteza, teorija pa i prihvaćenih stajališta o bližoj, a poglavito o daljoj prošlosti.

Genetička struktura na različite načine definiranih populacija, pa i naroda/nacija kao populacija, postala je činjenica koju je nužno istražiti. Spoznaja genetičke strukture svakog naroda, pa i hrvatskog, nameće potrebu preispitivanja podudarnosti s drugim izvorima, prvenstveno arheološkim i povijesnim, jer je nemoguće da se na ta tri područja znanosti dođe do bitno različitih tumačenja prošlosti. Ako su zaključci i tumačenja prošlosti unutar genetike, arheologije ili historiografije različiti ili se na osnovu njih različito tumači prošlost, nužno je istražiti uzroke takvih neslaganja.

Poslije objavlјivanja prve genetičke strukture uzorka iz Hrvatske počelo se genetičku strukturu Hrvata negirati, pa i raznim kombinacijama analiziranih uzoraka poznatog, ali i nepoznatog podrijetla, obarati. Cilj je bio jasan. Trebalo je doći do takve genetičke strukture po kojoj će svim slavenskim narodima najveća značajka biti isti haplotip, odnosno kasnije nazvana haplogrupa. Ujedno je trebalo dokazati da haplotip Eu7, kasnije nazvan haplogrupom I, nije Hrvatima najučestalija haplogrupa nego je to haplogrupa R1a. Nedvojbeno je da se time nastojalo doći do rezultata

koji bi trebali potvrditi stajališta kreirana još u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti, a koja se još uvjek podržavaju i u sadašnjoj HAZU.

Nema dvojbe da su takva nastojanja propala. Manipulacije s uzorcima bilo je u radovima Roots i sur. (2004.) i Battaglia i sur, (2008.). U njima su uneseni uzorci s tendencijom smanjenja udjela haplogrupe I (Eu7), a povećanja haplogrupe R1a (Eu 19). Logično je pretpostaviti da su to mogli načiniti samo koautori iz Hrvatske, prvenstveno profesor Pavao Rudan. I gle čuda, izabran je za akademika. Cilj tih nastojanja bio je potvrditi dotadašnju teoriju o etnogenezi Slavena i genetičke srodnosti naroda koji govore slavenskim jezicima. Kako genetička otkrića ne potvrđuju slavensku etnogenезу postavilo mi se pitanje kako vlastitim istraživanjima genetičke strukture Hrvata to dokazati. Činilo mi se da bi istovremeno bilo korisno tragati za izvorima na području arheoloških i povijesnih znanosti koji su u skladu s genetičkim otkrićima.

Genetička otkrića nepobitno su dokazala da nacije nisu genetičke već političke kategorije. U knjizi je prikazano da su Hrvati, Bošnjaci i Slovenci visoke genetičke sličnosti i mogu biti primjer kako na nekom geografskom području na kojem žive ljudi istih genetičkih struktura, populacije ljudi ostvaruju različite etnogeneze i nastaju različite političke nacije. Mislim da je važno da se te tri etnogeneze događaju u značajno udaljenim vremenskim razdobljima.

Genetička istraživanja povezanosti genoma koji se ne rekombinira s raznim fenotipskim značajkama ljudi sve su učestalija. Velik je broj istraživanja povezanosti haplogrupe i pojava bolesti. Stoga zasigurno više nije moguće ignorirati rezultate istraživanja genetičke strukture bilo kojeg pa i hrvatskog naroda.

Uzorke za genetičke analize skupljaо sam od Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, slao ih na analizu u SAD u okviru *Genographic Projecta*, a rezultati su prikazani s sustavu YCC-2002. Kako se analize nadopunjaju poslije novih otkrića i postavljanja novih sistematizacija, mnogi davatelji uzoraka me propituju o novoj sistematizaciji YCC-2008. Naime, svaki davatelj uzoraka posjeduje šifru i može preko Interneta na stranici *Genographic Projecta* pratiti sva nova otkrićа i mijene u sistematizaciji te, vezano uz takve promjene, eventualne promjene u tumačenju njegovih

rezultata. Ovakvim načinom kontrole rezultata analiza nemoguće su bilo kakve pogreške ili nejasnoće vezano uz dobivene rezultate.

Knjiga se može podijeliti na dva dijela. Prvi dio čine prvi 11 poglavlja u kojima su prikazani rezultati genetičkih istraživanja 188 uzoraka, a u potpoglavlju 3.9 dodano je još 9 uzoraka. U 10. i 11. poglavlju je na osnovu genetičkih nalaza donesen zaključak o vremenu i geografskom području etnogeneze Hrvata.

U poglavlјima od 12. do 14. prvenstveno se tragalo za povijesnim i arheološkim nalazima i objašnjnjima koja su sukladna genetičkim rezultatima.

Posljednje 15. poglavlje čini rasprava o novim genetičkim i seleksijskim spoznajama i njihovom suglasju s darvinizmom i Darwinovim tumačenjem evolucije. Razmatra se mogućnost čovjekova korištenja genetičkih otkrića u svrhu kreiranja vlastita genoma, pa time i utjecaja na različitosti unutar ljudske vrste kao i na genetičku različitost između naroda kao populacija.

Zahvalio bih se svima davateljima uzoraka, svima koji su me potakli da napišem ovu knjigu, pomogli mi u njenom nastajanju, bilo radom ili materijalnim sredstvima.

Dugujem zahvalu recenzentima na značajnom trudu i sugestijama koje sam djelomično prihvaćao i time, uvjeren sam, povećao vrijednost teksta.

Zahvaljujem se svima koji su mi pomogli u skupljanju uzoraka u organizacijskom i finansijskom smislu: Vinkovačkim šokačkim rodovima, Institutu za uzgoj i proizvodnu bilja (Bc institut), Gradu Đakovu, Mesnicama Fiolić, Plemenitoj općini turopoljskoj, Sirani Pag i sirani „Gligora“ u Kolanu, gospodi Marinku Zirdumu, Luki Bebiću, Vladi Živkoviću, Svetoslavu Stjepanu Krnjaku, Vilku Ivančiću, Dobroslavu Brliću, Ivanu Biondiću, Franji Kosu kao i mnogim drugima.

Zahvaljujem se onima koji su mi pomogli u skupljanju literature, postavljanju hipoteze, pisanju teksta, ali i raspravom o raznim temama koje su predmet knjige: Mirjani Mihelčić, sinu Davoru, Alenu Džidiću, Ini Čuriku, Ivanu Mužiću, Mirku Vidoviću, Božidaru Ručeviću, Anti Kolegi, Mati Ljubičiću, Dragutinu Parlovu, Vlatku Rupiću i mnogim drugima.

U Zagrebu 23. svibnja 2011.